

BOSNIA AND HERZEGOVINA
Ministry of Communication and Transport
Directorate of Civil Aviation

Događaj:	Pad međunarodnih linija
Datum, vrijeme i mjesto događaja:	22.03.2020. godine, 06:35 UTC, kontrola letenja
Učesnici u događaju i njihovo stanje:	
Opis događaja:	<p>Podnosilac izvještaja je naveo:</p> <p>Nakon preuzimanja smjene od kolege upoznat sam sa događajima koji su prethodili. Međunarodne veze sa CCL-om i SMATSA-om su bile u prekidu. Poslije upoznavanja sa novonastalom situacijom pristupam koordinaciji sa COM Srbije, COM Austrije, COM Hrvatske i SMC Banja Luka ATCU II da se promet preusmjeri preko veze BEČ-BEOGRAD-BANJA LUKA.</p> <p>Potvrđeno je od strane SMC ATCU II da međunarodni promet ide preko veze BEOGRAD-BANJA LUKA. Pregledavanjem poruka utvrđeno je da promet teče neometano.</p> <p>Kolege iz SMC ATCU II javljaju da je došlo do prekida veze BEOGRAD-BANJA LUKA, nakon čega smo ostali bez ikakvih međunarodnih veza i protok međunarodnog prometa poruka je prekinut. Nakon par minuta javljeno je od strane SMC ATCU II da je veza BEOGRAD-BANJA LUKA ponovno uspostavljena i da imamo međunarodni protok poruka.</p> <p>Dolazi poziv od strane kolega iz SMC ATCU II i obavijest da je međunarodna veza BEOGRAD-BANJA LUKA u prekidu i da nemamo više međunarodne veze. Čekamo da nam se jave Telekom operateri sa informacijama o rješavanju problema sa vezama.</p> <p>Pozivam ATCU I i ATCU II da vidim ima li kakvog napretka na uspostavljanu međunarodnih veza. Odgovor je da se čekaju telekom operateri da uspostave neku od međunarodnih veza, primarno sa Beogradom.</p>
Opis postupaka učesnika u događaju:	

<p>Okolnosti pod kojima se događaj desio:</p>	
<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<p>1. Sprovedena je istraga ovog događaja.</p> <p>Zaključci ove istrage:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osoblje BHANSA-e, uključeno u događaj, je u navedenom slučaju postupilo u skladu sa propisanim internim procedurama korektivnog održavanja; - Na osnovu komunikacije osoblja BHANSA-e i predstavnika BH Telecom-a i MTel-a utvrđeno je da je prekid veza između BHACC-a i susjednih ACC-a u Beogradu i Zagrebu uzrokovan problemima izazvanim zemljotresom u Republici Hrvatskoj i otkazom jednog od telekomunikacionih centara Telekom-a, u kojem su se sjedinjavale veze koje koristi BHANSA u svome radu; - Za dokument ATC.UPU.019, je izrađena i potisana Verifikaciona lista, čime su zaposlenici potvrdili da su upoznati sa dokumentom, te da će u svom radu primjenjivati sadržane procedure i instrukcije za rad; - Dokument ATC.UPU.019, propisuje mjere i postupke zaposlenika Odjela za operacije i njihovu koordinaciju sa ostalim službama u vanrednim situacijama, uključujući i slučaj ispada obje linije, kao i uslove i postupke za nastavak pružanja usluga; - Za dokument CNS.DOC.001, je izrađena i potisana Verifikaciona lista, čime su zaposlenici potvrdili da su upoznati sa dokumentom, te da će u svom radu primjenjivati sadržane procedure i instrukcije za rad; - Dokumentom CNS.DOC.001 su propisane mjere i postupci koje sprovodi osoblje OZT kao i njihova koordinacija sa ostalim zaposlenim i drugim službama prilikom otkaza uređaja i sistema ili njihovih dijelova, kao i drugih vanrednih okolnosti;

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ul style="list-style-type: none"> - U dokumentu CNS.DOC.001 nisu posebno opisani otkazi prenosnih puteva, nego su isti obrađeni prilikom definisanja planova i postupaka u slučajevima otkaza komunikacionih uređaja i sistema, meteo sistema i ATM procesnih sistema. (Na sastanku Webex od 06.04.2020. predstavnici su potvrdili da je dokument primjenjiv i da nema potrebe za izdvojenim opisom prenosnih puteva); - Okvirni sporazum obavezuje Telekom operatore da osigura detaljne opise realizacije svakog od iznajmljenih TK vodova; - Okvirni sporazum omogućava tehničkom osoblju BHANSA-e provođenje "tehničkog audita" odnosno uvid u infrastrukturu koja se koristi za realizaciju vodova; - Telekom operateri su se Okvirnim sporazumom obavezali da će na zahtjev BHANSAe učestvovati na procjenama sigurnosti zračne plovidbe, a u vezi telekomunikacijskih usluga – vodova; - Prekid u komunikaciji dijela mreže BIHAN, odnosno onog dijela koji se odnosi na međunarodne veze, uticao na sljedeće OJ i servise: a. BHACC, b. BHMET. - Rukovodilac Odjela za zrakoplovnu tehniku pri sjedištu BHANSA-e je osoba preko koje će se koordinirati sva pitanja po pitanju BIHAN mreže, te je isto neophodno i dokumentovati u internim dokumentima Odjela za zrakoplovnu tehniku pri sjedištu i BHACC-u u skladu s internim standardom kvaliteta; - Potrebno je dokumentovati pregled BIHAN mreže, kako bi se jasno moglo utvrditi geografsko rasprostiranje iste, odnosno kako i kojim trasama mreža ide i kakvu redundanciju ima, te će isto biti inicirano najkasnije dva mjeseca nakon stavljanja proglašenog stanja pandemije u BiH van snage;
---	--

<p>Preduzete mjere:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vazduhoplovni subjekt s kojim je događaj u vezi; 2. Organizacione jedinice BHDCA. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pojašnjenje potencijalnih tehničkih uzroka koji za posljedicu imaju prekid pružanja usluga (kako je opisano u dokumentu), trebaju biti osnova za ažuriranje prije svega dokumenata odjela za operacije BHACC, a po potrebi i dokumenata odjela tehnike BHACC, te ovu aktivnost treba provesti u koordinaciji nadležnih odjela/odsjeka; - Predloženo je da se Protokol o komunikaciji između BHANSA i konzorcija telekom pružaoca usluga dokumentira u skladu sa internim sistemom kvaliteta, odnosno u skladu sa propisanim načinom izdavanja lokalnih instrukcija, što je i prihvaćeno od strane predstavnika tehnike. - U cilju budućeg ublažavanja ili otklanjanja potencijalnih rizika, osoblje nadležno za rad BIHAN mreže proaktivnim pristupom, na osnovu stečenih iskustava u radu mreže, kao i postojećoj dokumentaciji koja je važeća u BHANSA-i, treba razviti sistem nadzora i kontrole nad utvrđenim i potencijalnim rizicima koji se pojavljuju u radu mreže BIHAN; - Telekom, sa kojima BHANSA poslovno surađuje, svojim nekordinisanim aktivnostima mogu uzrokovati potencijalni rizik u neometanom pružanju usluga BHANSA-e krajnjim korisnicima, zbog dosadašnje netransparetnosti, te da je sa ovim rizikom neophodno upravljati, na način kako je to propisano internim dokumentima BHANSA-e. <ol style="list-style-type: none"> 2. Stručno lice SMD-a je izvršilo analizu ovog događaja.
---	---

Indeks procjene rizika i razlog: (Vidjeti Prilog 2, 3. i 6 ovog Uputstva)	<p>B2 prema prema RAT metodologiji</p> <p>Ovaj događaj je značajno uticao na smanjenje bezbjednosti letenja (Safety), a što se frekvencije tiče, rijetko se dešava.</p>
Prijedlog mjera prevencije: (Bezbjednosne preporuke)	<p>Tehnologiju rada operativnog osoblja BHACC, koja se odnosi na postupke u vanrednim situacijama preispitati i ažurirati.</p> <p>U skladu sa okvirnim sporazumom, potpisan sa telekom operaterima, osigurati informacije i na osnovu istih kreirati interni dokument BHANSA, kako bi se jasno moglo utvrditi geografsko rasprostiranje mreže BIHAN, odnosno kako i kojim trasama mreža ide i kakvu redundaciju ima, najkasnije dva mjeseca nakon stavljanja proglašenog stanja pandemije u BiH van snage.</p> <p>Definisati i dokumentovati ulogu rukovoditelja Odjela za vazduhoplovnu tehniku u Glavnom uredu BHANSA-e, u pogledu rukovodeće nadležnosti nad koordinacijom rada mreže BIHAN.</p> <p>Identifikovati postojeće i potencijalne rizike, koji se pojavljuju u radu mreže BIHAN, u skladu sa internim dokumentima BHANSA-e koji definišu upravljanje rizicima.</p> <p>Uputiti službeni dopis nadležnom telekomu, kako bi se utvrdili razlozi nemogućnosti uspostave poziva prema NM centru.</p>
Prijedlog drugih mjera:	
Da li je potrebno dalje ispitivanje događaja: DA/NE (dati obrazloženje)	

Potpis imenovanog lica koje je radilo na obradi i analizi događaja i datum: (Ako na obradi i analizi radi više imenovanih lica)	Ilija Savatić,
Potpis rukovodioca Odjeljenja i datum:	